

Uredništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
štev. 9, pritličje.
Rokopisov ne vrača.

Poštnina plačana v gotovini.

Izhaja vsak petek
zjutraj in stane
poštnino vred
celoletno 24 Din
leta 12 Din
leto

Posamezna številka 75 p

SRBSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravištvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
štev. 9, pritličje.
Telefon štev. 7.

Inserati: Ena šest-
stolpna petivrstna
stane 1 Din 25 para.
Pri večkratni objavi
primeren popust.

Posamezna številka 75 p

39. številka

Gornja Radgona, dne 27. septembra 1923.

V. leto.

Nekaj o razmerah v Nemčiji.

Vsaakega namreč zanima situacija Evrope, posebno pa še sedaj bo vsak pogledal z očmi, kaka neizkušena politika se je pokazala sedaj v Francosko-Angleški antanti, drugič pa, kako se Nemčija približuje katastrofi podobni v Rusiji.

Anglija je vedno prosila Francijo in Belgijo, da bi ukrenili pravočasno vse potrebno v prid Nemčije in njenih upnikov. Toda, kakor se vidi, je sedaj že malo prepozno. Nemčija ena izmed najbolj industrijskih in gospodarsko urejenih držav pred vojno, je sedaj že precej uničena vsled pritiska komunistične stranke. Vršijo se poboji po vseh velikih mestih, štrajki se nadaljujejo in samo v Berlinu je čez 500 tisoč delavcev na štrajku. Vsa trgovina v mestu je zaprta, mesto je brez plina, elektrika in vse cestne železnice so ustavljene in govori se, da bodo ustavili še vodovode. Tudi po drugih mestih se sliši vedno o velikih pobojih in krvoprelitju. Res vse kaže, da se bliža Nemčija tisti pogubonosni poti, na katero je zavozila Rusija. Bližajo se situaciji, ki bo pretresla ves civilizirani svet.

Kaj pa je vzrok vsemu temu? Mogoče je vzrok pokvarjenost človeške narave, ki se jo je človeštvo navzelo v preminuli svetovni vojni? Ne, ako bolj natančno pogledamo v politiko, je vzrok vsemu temu preslaba politika in potem pa fatalna usoda nemške valute. Denar je bil vzrok padca Rusije in bati se je, da se kaj podobnega ne zgodi v Nemčiji. Namreč vsak delavec si želi, da bi vsaj toliko zaslužil, da bi si mogel kupiti potrebni živež. Ko pa vidi, da za zasluženi denar se vedno manj kupi in nazadnje celo nič, tedaj ljudstvo ni več dovedno za delo in gleda, kako bi se na kak drug način opomoglo. Prvo, kar se zgodi, je, da se pričnejo štrajki in stranke ob takem času, ki želijo po kakem prevratu, zlorabijo vse to v svoje namene. Delajo ljudi nezadovoljne še bolj, obetajo jim nebesa in ljudje navdušeni se začnejo pobijati in izpodrivati močnejšo stranko. In komunisti so zlorabili to priliko v Rusiji in silno nevarno je, da se kaj podobnega ne zgodi v Nemčiji.

Tega kaosa pa ni kriva samo zavezniška politika, marveč precejšno porcijo zaslug imajo zraven tudi nemški kapitalisti, ki so mobilizirali vse narodno premoženje ga spravili v denar in naložili v tujezemstvo v razne industrije. Nemčija danes nima denarja, to je resnica, a imajo ga nemški kapitalisti naloženega v tujini v blagu in industriji, ki ni na vrednosti nič padel, ako tudi je domača papirnata marka propadla.

Nemčija je hotela potegniti Francijo od začetka, a Francija jo je prehitela zadnjega januarja s tem, da je zasedla Poruhrje. A trdovratnost nemških državnikov ni odjenjala in se noče ukloniti niti sedaj, ko ji komunistična povodenj zaliva

grlo. Pri vsem je pa treba občudovati nemški narod, da v tako kritičnih trenutkih stoji tako vzajemno za svojimi državniki. Dosti šole za nas je v tem držanju.

Obsežno pomiloščenje.

O priliki rojstva prestolonaslednika je izdal kralj Aleksander obsežen amnestijski ukaz. Opuščene so kazni zapora in ječe, ki niso daljše od 2 mesecev. Tako so tudi opuščene vse denarne kazni do 1000 Din. Kdor je obsojen na denar in na zapor obenem, ta plača samo denarno kazen in mu ni treba iti v zapor. Kdor je obsojen na več kot 2 meseca, a ne na več kot 6 mesecev, temu se odpusti vsa kazen, ako v 5 letih t. j. do 6. septembra 1928 ne zakrivi nobenega novega zločina, pregreška ali pa prestopka iz koristolovstva niti kako dejanje, kaznjivo po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Kdor je obsojen na več kakor na 6, a ne več kakor 12 mesecev, njemu se odpustijo tri četrtine kazni, če v 5 letih ne zakrivi kakega, gori navedenega dejanja. Pomiloščeni pa niso tisti, ki so obsojeni, ker so se dali podmititi (uradniki), tisti ki so obsojeni po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi; dalje niso pomiloščeni poštni in železniški uslužbenci, ki so na pr. kradli blago, ki je bilo železnici ali pošti izročeno v svrhu transportiranja; tudi tisti niso pomiloščeni, ki so bili obsojeni zaradi dejanj, ki se kaznujejo po zakonu o pohišanju življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije, to so po večini trgovci in obrtniki. Važno je, da niso pomiloščeni tisti, ki so v času od 6. septembra 1918 pa do 6. septembra 1923 že bili obsojeni zaradi kakega hudodelstva (politična in vojaška hudodelstva se ne vpoštevajo). Glede tistih, ki so obsojeni na več kot 12 mesecev, je važno sledeče: Tistim, ki so že bili lani amnestirani, se zniža kazen za celo leto dni. Tisti, ki so prvokrat obsojeni zaradi hudodelstva, je opuščena ena četrtina kazni, tistim, ki so že 2 krat obsojeni, je opuščena ena petina kazni, tistim pa, ki so že 3 krat obsojeni, pa je opuščena ena šestina kazni. Amnestijski ukaz ima še natančnejša določila, komu kazen ni opuščena in komu je. Zaradi piclega prostora ne moramo tu navesti vseh podrobnosti. Kdor se zanima za kak slučaj pomilostitve, naj si pregleđa Uradni list št. 87 z dne 14. sept. 1923. Tam najde natančno besedilo ukaza.

Vsi za Jugoslovansko Matico!

Leta 1908 v septemberskih dnevih smo vsi imeli nacionalno misel in za njo žrtvovali — danes smo omagali.

Če temu ni tako, kako je vendar mogoče, da je naša narodna obramba danes slabotnejša ko leta 1908, čeprav ima danes neprimerno večje zahteve, čeprav je danes z njo zvezano vprašanje našega obstoja.

Nad dvestotisoč zlatih kron smo zbrali leta 1909 samo za našo narodno obrambo, kje je mogoče, da bi danes zbrali samo približno toliko.

In vendar je bil Trst tedaj naša svetla točka in vendar smo tedaj vstajali v vsem Primorju in vendar se nam ni bilo treba bati izgube Koroške.

Pa pogledajte danes naš položaj! V Trstu in Istri je z ognjem in mečem zatrto naše nacionalno življenje in nekdanje naše nacionalne trdnjave ko Postojna, Tolmin,

Ajdovščina itd. postajajo italijanske postojanke.

Toda ne samo to! Ravno te dni nam je pokazalo reško vprašanje, kako silni boji nas še čakajo in da vzdržimo le, če smo vsak hip pripravljeni.

Vsi vemo, da nas usoda in zla volja sosedov tirata v težke in odločilne trenutke, naša volja pa popušča, naša nacionalna misel pojema.

Ali se zavedate, da drvimo v propad, da nas objame katastrofa, če se v zadnji uri ne spametujemo, če nas ne objame zopet ona volja, ona požrtvovalnost, ko leta 1908?

Proslavljamo spomin septemberskih žrtev in poveljujemo zmago leta 1908.

Toda vsa naša proslava je brez cene, če ne slede za petami tudi dejanja.

Predvsem začetek vseh dejanj, da je vsak Jugoslovian član Jugoslovanske Matice.

Jugoslovanska Matica je največja priprava odločilnih trenutkov.

Jugoslovanska Matica je poveljevanje vseh žrtev!

Jugoslovanska Matica je stopnjevanje in logično izpopolnilo septemberskih dogodkov. V Jugoslovanski Matici je zapadla naša dolžnost po petnajstih letih.

Pregled polit. in drugih dogodkov.

Zasedanje skupščine (parlamenta)

se je začelo 20. t. m. — Obetajo se pestre politične spremembe. — V dvanajstih

ni za Slovenijo nobenih kreditov. Na Balkanu pravijo temu: jedinstvo in enakov

pravnost. Živijo SHS! — V reškem vprašanju nastopajo skoro vse jugoslo

vanske stranke jedinstveno. — Radič je še v Londonu. — Na Bolgarskem je

izbruhnila zemljeladniška revolucija, ki je zavzela že velik razmah. Natančneje na

drugem mestu. — Pašič je pisal Musso

liniju zelo prijazno glede skorajšne rešitve reškega vprašanja. To so nekateri jezni,

ako se pri tem „pitanju“ ne da ništa zaradi

... — Princ Peter, sin pokojnega kralja Nikole črnogorskega je prišel v

Beograd in bil pri našem kralju dalj časa. Oni, ki se klanjajo le dvorskemu sijaju,

kujejo iz te dogodbice velikopotezna ugi

banja, preko katerih pa gre zreli človek s svojo trezno mislijo. — Dr. Vladimir

Sernec, znani narodni odvetnik in kulturni delavec je zatisnil svoje oči. N. v m. p.

Več na drugem mestu. — Za gradnjo železnice: M. Sobota—Ormož je dovoljen

kredit nadaljnih 5.000.000 dinarjev. Delo napreduje, pa bi lahko bolj. — Nemčiji —

preti revolucija. Predznamenja glasno govorijo zato. — Čitajte današnji uvodnik!

— Politični harlekini so naši narodni radikanci. V par številkah obujajo spomine

na žalostni 20. september 1908 (letos je minulo 15 let...) in širokoustno povdar

jajo, kako so nas Nemci sovražili, morili, trpinčili, zasramovali itd. Vse bi bilo lepo,

Kam pojdemo v nedeljo?

V prleško metropolo, v Ljutomer na bogato tombolo v korist Društva doma.

ker spomin na septemberske dogodke je za vsakega Slovenca svet spomin zlomljene germansko-habsburške dinastije. Taisti radikali pa so dali ravno Nemcem letos, ob tej turobni petnajstletnici največ široko-poteznih koncesij: Dali so jim šole, slovenske celo zaprli (M. Sobota), dovolili društva itd. Mi, takozvani „klerikalci“ smo po duhu našega programa nasprotniki vsake nacijske in verske mržnje, vendar nas ta pristnoradikalna doslednost prepričuje, koliko je dati na bleščeči program NRS, ki se tako sramotno izvaja. — **Opozicija v parlamentu** bo po vseh znamenjih dosegla medsebojni sporazum, tako da je možno računati na pomoč demokratov. V zavzemanju stališča za reško vprašanje je ta sporazum dosežen. — **Obsedno stanje** — je proglašeno na Bolgarskem. — **Novi proračun** naše države zahteva 10 1/2 milijarde... Zlati vek zdaj pride... — **Vinske cene poskočile.** Odkar postaja vedno bolj jasno, da bo letošnji vinski pridelek kislica prve vrste, skačejo cene za vino iz l. 1922 in 1921. Lansko vino je poskočilo v zadnjih dneh v ceni za 3 do 4 K in kupci se pridno oglašajo, dočim ga poprej niso marali. Letnik 1921 pa je sploh postal špeciiliteta. — **Italija** — izpraznjuje otok Krk. — **Rajič**, ki je streljal na avtomobil g. Pašiča je dobil 20 let težke ječe. — **Reško vprašanje** — bo rešeno takole: Reko dobi Italija. Zato že poskrbijo naši radikali. Delta in Baroš prideta pod našo suvereniteto in poleg vsega se nam ponuja vojaška zveza z Italijo. — **Parlament** (skupščina) je postala živahna. Naš posl. g. Žebot je izzval samo z enim medgovorom pol ure trajajoči nemir od strani radikalov. Končno bo vendarle naša jeklena volja zmaga. — **Celo kralj** se je izjavil za revizijo ustave. So pa nad njim še drugi kralji bolj kraljevski.

Obmejni Slovenci!

Zbirajte
za Obmejni tiskovni sklad!

Kolečka Ivanovič:

Mrak.

(Novela.)

(Nadaljevanje.)

— Prej kot ti, na tvojo babnico kriči in ne name!

— Miruj Rastko, — toda kam hočeš? ... Takšen v salon, mršav, tako oblečen hočeš med gospodo? —

— Da, hočejo me, hočejo, tudi tebe hočejo, vse hočejo — in še naprej je govoril ter šel proti vratom. — Tak grem, služkinja je rekla, da me hočejo...

Šel je med nje, in dasi so ga toplo sprejeli, mu je bilo vendarle vse mrzlo — tuje, pa najsi je sedel zraven gospe ravnateljve, kar bi smatrali njegovi součenci za največjo čast. Sredi tega vrvenja je ostal otežen in pred očmi mu je stala samo Olenka in njegovi greh.

Vse je hipoma utihnilo... Počasi, slovesno, z rahlim drhtenjem se je razlivala melodija po salonu, vse nekako čudno, čarobno, s pritaženim trepetom je drgetalo stotine tonov na strunah viole. Lagano, vedno bližje je prihajalo tepetanje dromedarjev, vse okoli pa nema brezčutna tišina — violist je privedel poslušalce v Saharo. — Enakomerno so korakali dalje... in tedaj je privedel in vel in vel vedno močnejše — in takrat — resk — struna je proč.

Rastko se je zasmel, vsi drugi so se mučno spogledali in zaploskali, slaven virtuo

Dopisi.

Gornjeradgonske novice. Glede zadnje igre odgovarjamo na več vprašanj, da se ista radi tehničnih ovir ne more ponavljati. Kdor je imel le količikaj dobre volje, bi lahko prišel. Pa ste povabljeni na drugo in se oglasite pravočasno. Ako ima kdo veselje in nagnenje za dramatiko (umetno predstavljanje oseb in značajev na odru) naj se javi Bralnemu društvu. — Posojilnica bo s 1. oktobrom zvišala svojim vlagateljem obrestno mero; sorazmerno seveda tudi posojiljemalcem. Poslužite se domačega zavoda! Tozadevni razglas izide v najkrajšem času. — Interpelacije glede postavitve nove prepotrebne stražne barake ob mostu, dalje glede nujnega povečanja našega kolodvora in radi dalekosežnih olajšav radi obmejnega prometa z vinom je okrajno tajništvo SLS poslalo našemu poslancu g. dr. J. Hohnjecu. O uspehu bomo poročali. — Znani specialist na vse strani g. Filip Jurkovič, o katerega čednostih smo že pisali (in za kar je imel drzno čelo, se zatekati k sodišču, pa je pogorel) — je sedaj odstavljen od sekvesterske službe, katero je dobil za plačilo od radikalov ker jim je „zasigural“ s svojim velikim vplivom 3000 glasov (zmotil se je s tremi ničlami op. škrate) ob času volitev. O podrobnostih še pride poročilo. Imenovani je bil imenovan sekvestrom čez poslasta kneginje Arnborg v Ljutomeru in nad imovino bivšega in pok. generala Stöger-Steiner. — Farbarija ima kratke noge: Izigral je klerikalce, liberalce, samostojneže, republikanci mu niso zaupali, Susteršiču je prodajal ljudski tednik in sedaj, ko izigra še gospode radikale, bo precej težko se kam drugam obrniti. — Toča je v našem okraju vzlasti v občini Janževrh napravila nekaterim vinogradnikom zelo občutno škodo, vendar so vinogradi le deloma trpeli, večine ta nesreča ni zadela. — Naš da v čeni urad je postal naenkrat političen lokal. Kmetje, ki so bili te dni po opravih tam, se pritožujejo, da jih uradniki v njih nevolji tolažijo s tem, da jih zbadajo: „Tu imate sedaj svojega Hohnjeca in Žebota. Pritožite se, če bo kaj pomagalo. Zakaj ste jih pa volili? Le plačajte itd.“ Za te izraze so verodostojne priče na razpolago in smo ukrenili, da zve o zadevi tudi skupščina. Da se v državnem uradu uganja taka netaktnost in demagogija si ne bi mislili in pričakujemo, da merodajni činitelji posvetijo malo v pravkar opisane razmere. — Obsojeni obrekljivec. Pod tem naslovom prinaša zadnji Kmetijski list vest, da je bil znani mnogobarvni radikal in nazadnje samostojni renegat F. Jurkovič obsojen pred deželnim sodiščem v Ljubljani na 6.000 K denarne globe, ker je vedoma lagal o nekem svojem tovarišu iz SKS neresnične in kompromitujoče stvari. No, daleč sega slava in sloves tega velmoža: Celo deželno sodišče v Ljubljani ima posla z njim. Radikalija

pa je žalostno klanjal glavo in se opravičevali gospod Aleksandrov je šel k njemu in mu stisnil lep bankovec v roko.

— Rastko, ti si se zasmel, kaj ne? —

— Jaz oče. —

— Nisem mislil, da si tak, kaj te ni sram? —

— No. Pa me je sram, saj so vrata, lahko grem... Pusti me ven, jaz hočem. Z bogom. —

In je šel in si oblekel črno bluzo.

Ko je stopil s hiše, mu je udaril v nos sveži duh vrtnih cvetic. Čudno, mamljivo so dehtele v ostrem jutranjem vzduhu, ki je drezal globoko v pljuča in s svojo ostrostjo ščegetoval in rezal sapila... Rastko je potegnil enkrat močno ta vonjavni ostr zrak vase in nekako čudno se mu je storilo v prsih, da mu skoro zaprla sapo. Šel je in utrgal najlepšo vrtnico in jo pazljivo spravljal v gumbnico. Nato je stopil skozi vrtna vrata na cesto in zažvižgal...

Hodil je ravno v drevoredu, ko ga je došla Zinka.

— O, Zinočka — zdravo, kam pa kam, pa novo obleko imaš danes, glej kako lučkana si, hm-hm. Pristoji ti ta obleka pristoji, pa fini, kratki rokavki in ta metulček v laseh — res krasno. Tak lepa nisi vsak dan.

— Kaj se ti drugače ne dopadem? Veš če ti mene po obleki sodiš, bom pa jaz — ne-ne.

— Kaj boš?

— Ah nič, žalosten si danes, kaj ne. Tako bled izgledaš. Pa črno bluzo imaš, zakaj ne bele? Bi tudi ti bil...

— Lepši si hotela reči. —

je lahko s takim eksemplarom ponosna. Morla pa se pametnim ljudem odprejo oči, da spoznajo, kakšna družba predstavlja krajevni odbor in organizacijo NRS. — **Orehovsko gasilno društvo** priredi v nedeljo, dne 7. oktobra 1923 vinsko trgatev s plesno zabavo v gostilni g. Jakoba Holc v Črešnjevcih. Vstopnina 3 Din. Ker je čisti dobiček namenjen za potrebščine Orehovskega gasilnega društva se preplačila hvaležno sprejemajo. Za dobra jedila in pijačo je preskrbljeno. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Pri nas priredi v gostilni „pri pošti“ Prostovoljno gasilno društvo Šlaptinci v nedeljo, dne 30. septembra 1923 plesni venček s tombolo. Vstopnina 3 Din. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Zanimivosti iz prleške metropole.

Orjunci. „Ste vidli orjunca, ha-ha-ha, Jaz sem ga vidja, pa se smeja, Robačo črno 'má, ne bi je leki da, Če bi mu plačla što štiristo ranjš“. Tako bi zapel naš nezabni prleški pesnik blagega spomina rajni g. Peter Skuhala, ako bi živel še danes in bi zagledal te polizane pajace v diinnikarsko črnih srajcah. Mogoče bi pel še nadalje v tem modernem „bešu“ in o pranju istega, če bi se slučajno zamazal, kar bi se zgodilo edinole, če bi sprejel tacega „črnuha“ kak mlinar in ga premikastil tako, da bi tudi njegove „gate“ dobile drugo bolj sumljivo barvo. Sicer pa čudno, kako se svet oz. njegovo kolo obrača. Koliko zmerjanja, koliko psov smo morali nekda mi „ta črni“ prenesti od strani privilegiranih sokoličev, sedaj pa so se ti-le „spreobrnil“ in prevrgli k nam, kar so pokazali s tem, da so se oblekli celo v črne srajce. Toraj nas je „črnih“ vedno več. Ne vemo sicer, kaj jih je privedlo do tega, mislimo pač, da je temu kriva draginja, kajti kdo bo v teh vražje skopih časih plačeval še „bešarico“. — **Zgradba bolnice.** Je že poročala „M. Str.“ o nekem človeku, ki smatra za naš trg „zaslužno“ delo, da dela ovire glede stavbišča. Ker je naš list s svojo notico ovekovečil ta čin, je možakarju pri srcu nekako tako, kot bi mu rekel kdo na javnem prostoru: „Čuješ Matjaš! obleka ti ni v redu“. Pa ta človek v tem ni osamljen, je še nekaj takih eksemplarov, ki jim ta cela stvar nikako ne „paše“ in bi radi po vsej sili prišli v kroniko našega trga in bodoče bolnice, po načinu, kot Poncij Pilat v vero. To je naš g. dr. Heric, kateremu je že naša „Straža“ kadila in pela slavospeve kot vnetemu Srbinu. Kaj ima on pri tem govoriti, nam je nerazumljivo. Gospodine doktorje! Vi imate vendar še lepo bodočnost. Treba Vam se samo „adjustirati“ za usmiljenega brata. Rezati in „trancirati“ boste vendar znali, lečili in zdravili pa bodo že drugi, ki imajo v tem poslu prakso. Samo nekaj bi Vam g. doktorje povedali radi. Kleti se morate pač odvaditi, a to pa je ena Vaša navada. Boljše je, da se že zdaj učite spokornih psalmov,

— Zmanjkalo mi je izraza, saj si tako lep dragec, nekaj drugega veličastnega bi bil. —

— Ne. Ti si tako otroško prijetna, Zinočka! —

Podaril ji je rdečo vrtnico in jo prijel za roko, bila je tako topla in mehka. Kjer so se dotikali prsti jima je bilo tako prijetno, da je hotel Rastko samo stisniti in zavriskati od radosti. Tako sta šla naprej...

— Zinočka kam nameravaš? — je vprašal Rastko, ko je Zinka zavila na levo iz drevoreda v majhno, gosto alejo ob reki. — Greš v gaj? —

— Ne v kopališče, grem se malo kopat. Ideš z mano? —

— Čakaj nimam kopalne obleke... da imam. Dobro pa grem. —

Šla sta po aleji. Tu in tam so na klopih sedeli posamezni ljudje in gledali v vodo, nekateri so se pa ljubosumno ozirali za lepim mladim parčkom.

— Zinka, pride še kdo drugi v kopališče? —

— Da, Verica namerava priti, zagotovo pa ne vem. Danes menda ne bo dosti ljudi, moja mama je pri vas, drugi, ki ob tej uri pridejo tudi. Še bolje; bova midva imela lepše, kaj ne? —

In veselo je poskočila in se igrala z njegovim modrim suknjičem, katerega je imel vrženega čez rame. In tako sta prišla počasi do kopališča, tam je sedela na deskah Verica.

(Dalje prihodnjič.)

V Ljutomer pojdemo vsi v nedeljo, **veliko tombolo.** Ena karta 30. septembra 1923 na **stane 3 Din.**

kajti znajo še Vam prav priti. Pa ne smejte se, kajti „nora rad v nadre pride“. Izraze, katere ste izbljuvali na račun nove prepotrebne bolnice so kaj sumljiva reklama za Vaš poklic. Drugič pride več. — **Zgradba železnice** vidno napreduje, vendar pa bo že padlo nebroj kletvic balkanskega in ruskega izvora, pa tudi mnogo si jih bo še polomilo svoje noge predno bo ta železnica definitivno dovršena. Zlasti žerovinski breg dela velike preglavice inženjerem, ki so mislili, da se da to kar z lepa prerezati. — **Sezona vinotočev** je minula in vinogradniško vprašanje je za mnoge gospodarje goric rešeno. Ampak mislimo, da si bomo še za lansko vino prste oblizavali, ker letošnji pridelek obeta biti izvrsten vinski očet, vsaj večinoma. — **Na Cvenu** so si prizadeti posojilničarji že razdelili „sijajne“ dividende seveda za plačati posojilnici, ne ona njim. Človeku se usiljuje vprašanje, ali se sploh izplača iskati tako dvomljive časti, kot jo imajo pri ponesrečenih posojilnicah njih odborniki. — **V nedeljo, 30. septembra** pa gremo vsi na tombolo, ki jo priredi naše Bralno društvo. Ista bo večjega obsega in mislimo, da bo vsak, ki bo kaj zadel, zadovoljen s svojim dobitkom. Posebno srečni bodo tisti, ki bodo potegnili polovnjak vina, vrečo moke, pa tudi „gjdeki“ se nikdo ne bo odpovedal. Zima se približuje, zato bo blago za obedve obleki dobrodošlo vsakemu, ki bo imel prave številke na karti. Če bo kdo dobil kakega gosaka ali petelina naj ne bo hud. Tudi za vožnjo oz. rivanje bo nekaj za dobiti. Kratko malo pridite vsi kolikor vas more od hrana in poskusite srečo. Tudi jas bon priša Vaš prijatelj Luka Lešpetir. — **Ljutomer.** Dela vska zveza. Naznanjamo vsem tovarišem in tovarišicam delavskega stanu, da je shod in ustanovni občni zbor Delavske zveze za Slovenijo za ljutomerski okraj, kateri bi se moral vršiti, dne 30. septembra preloženi na prihodnjo nedeljo, dne 7. oktobra vsled zadržka g. govornikov. Shod in ustanovni občni zbor bode vodil narodni poslanec g. Jože Gostinčar iz Ljubljane in posl. dr. Vesenjčak iz Maribora. Tovariši in tovarišice da pokažemo, da se res zavedamo in da se hočemo enkrat združiti v eno močno politično organizacijo preko katere ne bo šla nobena sila, pridimo ta dan vsi, nobeden ne sme izostati. Vsi toraj na shod po rani maši v gostilno „Triglav“. Tajništvo strokovne zveze viničarjev in kmetijskih delavcev v Ljutomeru. — **Tombola.** Prireditelji velike javne tombole v Ljutomeru opozarjajo slavno občinstvo, da prihitijo vsi točno ob 2. uri popoldne k tomboli in to vsled tega, ker je že sedaj dan jako kratek in se je bati da bi trajala tombola pozno v noč. K obilni udeležbi vabi Odbor. — **Res čudni slučaji!** Pripetilo se je da je nekemu starejšemu zdravniku v gornjeradgorskem sodnem okraju prihajala mlada gospodična k zdravniškemu preiskovanju. Neimenovana je bila hudo bolna in zdravnik jo je po drugem in tretjem preiskovanju vsakokrat hotel poljubiti na lice. Nevemo če je to hotel iz sočutnosti njene bolezni ali se je momentano v njo zaljubil, da je pri tem pozabil na svoj poklic, ki ga ima vršiti le samo kot zdravnik ali počen'a take stvari iz norije, kar mu nobeno mlado žensko bitje ne more oprostiti, pač v drugem slučaju javno razkrinkati reklamo njegovega poklica! Toraj gospod doktor N. N. drugič se ne prenagljuje, ker ne veste na koga naletite. Ljutomeržanka. — **Kam pojdemo v nedeljo?** Vsak pravi, da gre v Ljutomer, kjer se vrši na glavnem trgu velika bogata tombola bralnega društva za Ljutomersko okolico. Polovnjak vina, vreča moke, voz bukovih drv, debeli masten živi prolenk, ob tej draginji cela moška in ženska obteka, koliko še drugih gospodarskih in obrtnih potrebščin, to vse se bode dobilo na tomboli in še na izbiri 400 drugih dobitkov, vsak dobiček v najmanjši vrednosti 30 Din se lahko zadene le samo za 3 Din. Če pa kupimo 10—15—20 kart to bode sreča! Karte se že dobijo v predprodaji v nedeljo dopoldne v I. Delavskem kons. društvu in v trgovini g. Repič v Ljutomeru. Bog daj srečo! Na svidenje! — **V Ljutomeru** se vrši v nedeljo, dne 30. t. m. ob 1/2 9. uri dopoldne v pevski sobi (v nekdanjem 4. razr. v občinski hiši) ustanovni občni zbor podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva za Ljutomer in okolico s sledečim sporedom: 1. Nagovor in čitanje pravil. 2. Volitev predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in odbornikov. 9. Slučajnosti. Pridite vsi naročniki „Slov. Sadjarja“, ter prijatelji sadjarstva in vrtnarstva! Sklicatelj Fr. Zacherl,

šolski vodja. — **Zabava.** Tržka godba priredi v nedeljo, dne 14. oktobra v gostilni „Triglav“ zabavo s plesom. Začetek ob 3. uri popoldne. Domača in okoliška društva se naj blagohotno ozirajo na to prireditve, ker je čisti dohodek namenjen za nabavo novih godal. Podrobnosti slede pravočasno. — **Smrt.** Slamnjak pri Ljutomeru. V naši sosedni občini v Ilovcih je umrl po kratki in mučni bolezni posestnik g. Fr. Rec v najlepši moški dobi. Pokojnik je bil silno nadarjen in marljiv človek, posebno je bil nadarjen glasbenik ter član Ljutomerske tržke godbe, ki ga bo težko pogrešala. Žalujoči ženi naše sožalje, blagopokojnemu pa večni mir!

Tedenske novice

Uradni razglas. Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru je z naredbo z dne 11. 9. 1923 št. 6500 dalo na znanje, da je bilo leta 1922 veliko posestnikov vinogradov kaznovanih, ker sploh niso, ali pa so prepozno prijavili svoj pridelek vina pri oddelku finančne kontrole. Na podlagi te naredbe se opozarjajo vsi posestniki vinogradov na člen 8, točka a, Pravilnika o trošarini na vino, da morajo svoj pridelek vina v 10 dneh, ko so ga stisnili (naprešali) prijaviti pri oddelku finančne kontrole, sicer ga zadene kaznen.

Važno za logarje. Dne 1. novembra 1923 se otvori v Vinkovcih v Slavoniji logarska šola. Pouk trpi eno leto. Šola je zelo važna za tiste, ki hočejo postati gozdni čuvarji. Prošnje je treba vložiti do 10. oktobra 1923 pri najbližji kr. šumski upravi ali pa pri direkciji šum v Ljubljani. Natančnejša določila najdejo zainteresirane v Uradnem listu št. 187, dne 14. sept. 1923.

Dr. Vladimir Sernec — umrl. Vso pošteno slovensko javnost je pretresla vest, da je umrl daleč znani narodni odvetnik dr. Vladimir Sernec. Dasi pristaš nam nasprotnega političnega naziranja, je bil vendar vzor pravega narodnega delavca, ki je sebe celega dal svojemu narodu in idejam, za katere je plamtelo njegovo plemenito srce. V politiki ni bil nikdar pristaš politične ekskluzivnosti, vedno strogo objektivni in pravični. Njegov pogreb je pokazal, da je njegovo delo našlo pot do srca. Naj bi njegov vzgled plemenitosti in nesebičnosti ter politične strpljivosti prižgal mnogo src in marsikaj bo pri nas drugače. Slava njegovemu spominu!

Žalostna usoda nemških intelektualcev. Nedavno smo poročali, kako hudo je zadel gospodarski polom Nemčije revne nemške intelektualce, učenjake, pesnike, igralce, umetnike itd. V dobi najhujšega materijalizma, ko cvete verižništvo in vojno dobičkarstvo, človeštvo nima smisla za proizvode umnih delavcev, ki s svojim duševnim delom osrečuje človeštvo. Nemški listi poročajo, da so te dni našli znamenitega nemškega pisatelja Maksimilijana Berna v njegovem stanovanju popolioma onemoglega vsled stradanja. Sivolasni 74-letni starček, ki je bil nekoč tako visoko spoštovan nemški literat, na svoje stare dni ni imel niti toliko, da bi si kupil kosček kruha. Zdravniki so konstatirali, da že več dni ni povžil nobene hrane. Ko so ga prepeljali v bolnico, je izdihnil. In pri nas? Ali je kaj bolje? Knjigarji in tiskarnarji so dvignili cene v nedosežno višino tako, da je čtivaželjno ljudstvo obsojeno v duševno letargijo. Tudi mi lezemo kljub raznim „posojilom“ v kaos nemških razmer — vsaj v pogledu naše književnosti.

Koliko krompirja bomo pridelali? V Jugoslaviji je bilo letos krog 238.462 ha površine zasejane s krompirjem, tako da

se računa, da bomo pridelali letos 1,482.328 met. stotov krompirja.

Znižanje železniških tarifov za vino. Železniški minister je kljub splošnemu povišanju železniških tarifov, ki je stopil v veljavo z dnem 15. septembra, znižal prevozne tarife za domače vino, da tako odpomore grozeči vinski krizi.

Žetev koruze ni ravno najboljša. Kakor poroča „Jugoslovanski Lloyd“, n pričakovati letos vsled suše na nekaterih krajih ravno najugodnejše žetve koruze.

Tombola večjega obsega namerava po vzgledu Ljutomera in Križevca napraviti Bralno društvo v Gornji Radgoni v korist tiskovnega sklada. Blage darovatelje, ki imajo za dobro in plemenito stvar vsikdar odprto srce prosimo, da prispevajo z večjimi dobitki. Upamo, da se z ozirom na dober namen prireditve odzove kar največ dobrotnikov. Naše prijatelje pa pozivamo, da tekmujejo, kdo bo dal lepši in dragocenejši dobiček. Prijave, ki so obvezne blagovolite poslati uredništvu.

Uspeh slovenskih pesmi v Italiji. Kljub temu, da so fašisti preprečili nastop pevskega zbora slovenskih učiteljev v gledališču Fenice v Trstu in kljub temu, da je tržaško fašistovsko glasilo pozivalo slovenski učiteljski pevski zbor, naj nikdar ne hodi na turnejo po zgornji Italiji, je zbor vendar odšel na turnejo in se po določenem programu najprej ustavil v Benetkah. Nastopil je v gledališču Rossine in žel najlepši uspeh. Gledališče je bilo nabito polno in slovenska pesem je občinstvo očarala. Pevci so želi viharo odobravanje in so morali več pesmi ponoviti.

Denar in blago.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 84—80 Din, 100 francoskih frankov stane 527—532 Din, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1250—0.1260 Din, za 100 čehoslovaških kron 263—264 Din, za 100 nemških mark 0.00125—0.00021 Din in za 100 laških lir 408—409 Din. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.35 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja narasla in stalno raste.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 24 do 27 Din, meso od bikov, krav in telic 21 do 22 Din, telečje meso 24 do 27.50 Din, svinjsko meso sveže 35 do 40 Din povsod za 1 kg.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 39 konj, 18 bikov, 152 volov, 380 krav in 6 telt. Skupaj 566 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 23. 8. 1923 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 13—15.—, poldebili voli 13.50—15, plem. voli 9.50—11.50, biki za klanje 11.50—12.50, klavne krave debele 11.50—13.75, plemenske krave 10—12.50, krave za klobasarje 8.25—9.25, molzne krave 9.50—12, breje krave 9.50—12.50, mlada živina 9.75—14. — Na svinjski sejem 21. sept. se je pripeljalo 281 svinj, dve kozi in ena ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 170—225 Din, 7—9 tednov 300—450 Din, 3—4 mesce 550 do 650 Din, 5—7 mescev 800—950 Din, 8—10 mescev 1000—1300 Din, 1 leto 2000—2350 Din, 1 kg žive teže 20—22.50 Din, 1 kg mrtve teže 27.50—30 Din, koza komad 225—250 Din, ovca komad 275—300 Din. Cene so se dvignile.

Cena žitu: (Se razume za 100 kg v dinarjih) pšenica 100 kg je padla od 362—340 Din. Bosanska pšenica je še cenejša. Rž a 275. Oves 315—265. Ječmen, jari 287, zimski 250—262. Kuruza 260—300, moka 0 590—600. Otrobi (z vrečami) 125—160. — V primeri s temi cenami, katere smo objavili zadnjič stoji sledeče zadnje poročilo, ki je zanimivo: Pšenica, banatska in vojvodinska se je prodajala po 337 do 340 Din, srbijanska iz Mačve pa po 317 do 320 Din za 100 kg. Slavonska pšenica je bila mnogo dražja, pa za to ni bilo večjih kupcij. — Kuruza se je dobila po 228—285 Din, ječmen pa po 270 do 275 Din.

Ali sem poravnal naročnino?

V nedeljo, dne 30. septembra

maga zidati dom prosvete za naše ljudstvo.

se vrši tombola Bralnega društva, kdor se udeleži tombole, ta po-

HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADINCIH

r. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

Brzo-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki kjer kupite letos

sukno

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene.

Iščem pomočnika

izvežbanega v steklarski obrti in vajenca. Dopisi na upravo lista.

Posojilnica v Gornji Radgoni

zviša s 1. oktobrom 1923

obrestne mere za hranilne vloge na

6 %

Vloge na odpovedni rok pa

7 %

Vlagajte!

Štedite!

Urađuje vsaki dan razun nedelje in praznikov predpoldan!

Počne

izredno močne s furami in brez fure prodaja najceneje J. Postružnik, klobučar Sv. Jurij ob Ščavnici.

Več oralov gozda

njiv in travnikov še je od bivšega grofovskega gozda v Črešnjecih po nizki ceni na prodaj. Kupci naj se zglasijo čimprej pri g. Alojz Neudauer, Gornja Radgona, Posojilnica. Na prodaj je tudi približno 10 oralov goric, njiv in sadonosnika z gozdom ter viničarskim poslopjem in prešo z letošnjo bratvijo vred po zelo zmerni ceni. Zglasiti se je istotako v Posojilnici.

Posestvo

se takoj proda. Meri 15 oralov. So njive, travniki, gozd, sadonosnik in vinograd, vse na lepi legi. Zraven je lepa preša, mlatilni stroj, klet, novi hlevi in gospodarsko poslopje. Vpraša se pri upravnistvu „Murske Straže“.

Telefon 436

TOVARNA KANDITOV

FR. KOZMAN

Maribor, Aleksandrova c. 57 priporoča

vse vrste kanditov

(bonbone) po najnižjih brezkonkurenčnih tovarnih cenah!

Zahtevajte cenike!

Bencin-motor 10 HP

se proda. Porabljen za vse obrate. Pogon z ogljem, surovim oljem, bencinom ali elektriko. Cena zmerna. Vprašati v upravi lista.

Iščem

Kuharice, sobarice, kuhinjske dekle, hlapce, strežnike, natakarice itd. z dobro plačo in dober postopak. Za odgovor je priložiti za 2 Din znamke. Naslov: Roza Rušer, posredovalnica služb v Ljutomeru.

IMAM

3 dobroohranjene sode, katere zamenjam za vino. 1 sod drži 12 hl, 2 soda po 30 hl je skupaj 72 hl. Pismene dopise na Janko Kosi trg. Javornik Berensko.

Sodi

za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ**, Ljubljana, Trnovo.

Perfektna kuharica

je potrebna k eni dobri ugledni rodbini v Osijeku. Nastop takoj. Obširne ponudbe poslati na Publicitas d. d. Osijek Lončarska 7 sob. št. 460.

Novo vinske sode

od 25—700 l, prvovrstna izdeljava, vsako količino takoj po ceni od Din 176 od hl naprej.

Skladiščne sode

od 20—50 hl z vrati in patentno zavoro, za ceno po Din 236.—, od hl naprej — franko tovarna — ponuja

Zagrebačka tvornica bačava d. d. Zagreb.

E 106/23-10.

Dražbeni oklic.

Dne 20. oktobra 1923 dopoldne ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. V dražba nepremičnin zemljiška knjiga Sovjak, vl. št. 345, cenilna vrednost: 89.954 K, vrednost pritikline: 1470 K, najmanjši ponudek: 60.949 K 34 v.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede neprimičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče Gornja Radgona, dne 12. 9. 23.

TECAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRFIJO, ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT, MARIBOR, (največja strokovna šola za stenotipijo v Jugoslaviji)

Začetek novih tečajev dne 1. oktobra.

Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

NAZNANILO!

Naznanjam cenj. občinstvu iz Gornje Radgone in okolice, da sem se preselil z mojo trgovino s kleparskimi izdelki in kolesarskimi potrebščinami s 30. septembrom 1923 od Kaufmann-a v mojo novo hišo v Gornji Radgoni tik kavarne Čirič. — Mojo zalogo sem zdatno povečal, ravnotako sem mojo kleparsko in ključavničarsko delavnico opremil z modernimi stroji in sem v stanu, vsem zahtevam cenj. občinstva zadostiti ter se priporočam s spoštovanjem

BENJAMIN DIBELČAR

kleparstvo in ključavničarstvo v GORNJI RADGONI

Toliko jajc

mi znesejo moje kokoši, da je veselje. Najrajši jih prodam

RATNIK-u

v GORNJI RADGONI SPODNJI GRIS štev. 12

kateri plača po najvišjih dnevni cenah.

Kupuje tudi surovo maslo (Butter) po najvišji dnevni ceni